

СОВЕТ
АПАЗОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Светская, д. 23, с.Апазово,
Арский муниципальный район, 422006

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АПАЗ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Совет урамы, 23 йорт, Апаз авылы,
Арча муниципаль району, 422006

Тел. (84366)3-92-40, факс (84366)3-92-40. E-mail: Apaz.Arca@tatar.ru

Апаз авыл жирлеге Советы:
КАРАРЫ

"13" сентябрь 2021ел

№ 46

Апаз авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендәге 151 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Апаз авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кергү турында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендәге 151 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Апаз авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кергү турында Апаз авыл жирлеге башлыгы мәгълүматын тыңлаганнан һәм фикер алышканның соң, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Апаз авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты: эзерләү комиссиясенә баялмасын һәм 2021 елның 11 сентябрелә уздырылган гавами тыңлаулар нәтижеләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Апаз авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендәге 151 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Апаз авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертергә һәм кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Арча муниципаль районының рәсми сайтында "Жирлекләр" бүлегендә бастырып чыгарырга (халыкка ирешергә).

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә дип билгеләргә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Апаз авыл жирлеге башлыгы

Р.Ф.Котдусов

Арча муниципаль районы
Апаз авыл жирлеге
Советының
11 сентябрь 2021ел, № 46
карары белән расланды

АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «Апаз авыл жирлеге»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

КЕРЕШ

I өлеш. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ.....	5
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	5
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр	8
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр	13
IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында нигезләмәләр.....	16
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	17
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр	19
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр	23
II ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ	24
VIII БҮЛЕК. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары	24
III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	26
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен, жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәрен һәм рөхсәт ителгән төзелешнеңкапиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын билгеләү өлешендә.....	26
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	37
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәмин ителеш дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләре	43
XII БҮЛЕК Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен тасвирлау	43
Кушымталар	56
1 нче кушымта. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы Территория зоналары.....	56
2 нче кушымта. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре	56
3 нче кушымта. VII бүлеккә кушымта.....	56

4 нче кушымта. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр..... 56

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - жирле үзидарә органының территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, аны куллану тәртибе һәм аңа үзгәрешләр кертү тәртибе билгеләнә торган норматив хокукый акты белән раслана торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының түбәндәге норматив хокукый актлары таләпләрен исәпкә алып эзерләнде:

- 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы;

- Россия Федерациясенең 2001 елның 25 октябрәндәге 136-ФЗ номерлы Жир кодексы;

- 2006 елның 4 декабрәндәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Урман кодексы;

- Россия Федерациясенең 2006 елның 03 июнәндәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы;

- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү турында» РФ Хөкүмәтенең 2006 елның 09 июнәндәге 363 номерлы карары;

- «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.

Кагыйдәләрне эзерләгәндә шулай ук Арча муниципаль районы һәм «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукый актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

I өлөш. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДЭЛЭРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге өлөштә кулланыла торган төп төшөнчәләр

Жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төре - жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объекттын файдалануның мөмкин булган ысулы. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рөхсәт ителгән, ярдәмчә төрләрен үз эченә ала һәм жир мөнәсәбәтләре өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы раслаган классификатор нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре - жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, алар белән бергә башкарыла торган рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә.

Шәһәр төзелеше зонасы - территорияль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру.

Шәһәр төзелеше регламенты - жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның тиешле территорияль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм капиталъ төзелеш объектларын алардан төзү һәм аннан соңгы эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә, жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималъ зурлыгы һәм жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата кулланыла торган территорияләргә карата кулланыла торган чикләүләр, территориянең тиешле коммуналь, транспорт инфраструктурасы объектлары белән тәмин ителешенә мөмкин булган минималъ күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектлар өчен территорияль уңайлыкның максималъ күрсәткечләре.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын эзерләү комиссиясе - Кагыйдәләрне эзерләүне оештыру, аларга үзгәрешләр кертү, гавами тыңлаулар уздыруны эзерләү һәм Кагыйдәләрне эзерләү комиссиясе турындагы нигезләмә нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итү максатында законнар, муниципаль хокукый актлар нигезендә төзелә торган даими эшләүче коллегиаль орган.

Кызыл сызыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр.

Линия объектлары - электр тапшыру линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар.

Төзелешнең максималъ проценты - төзелеш алып барылырга мөмкин булган жир кишәрлегенә суммар майданы, жир кишәрлегенә бөтен майданына (%) мөнәсәбәте.

Бинаның, төзелешнең, корылмаларның жир кишәрлеге чигеннән минималъ чигенеше - жир кишәрлегенә чиге белән бина, төзелеш яки корылма арасындагы ераклык.

Капиталь төзелеш объектлары-жир кишәрлегендәге капитал корымалар, төзелмәләр һәм аерым уңайлыклары (түшәү, каплау һәм башкалар) булган биналар, корымалар.

капиталь булмаган корымалар, төзелмәләр-жир белән ныклы элементдә булмаган һәм конструктив характеристикасы булган капитал булмаган корымалар, төзелмәләрнең (шул исәптән киосклар, навеслар һәм башка шундый корымалар) төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләнешенә зыян китермичә, алга таба жыю мөмкинлегенә бирә торган корымалар, төзелмәләр.

Капиталь төзелеш объектларынан һәм жир кишәрлегеннән файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре-әлеге эшчәнлек төрләрен һәм шәһәр төзелеш регламентлары составында тиешле территориаль зоналарга карата булган объектларны күчерү нәтижәсендә рөхсәт ителгән жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану төрләре.

Шәхси торак төзелеш объектын - гражданның тарафыннан мондый бинада яшәүгә бәйлә көнкүреш һәм башка ихтияжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм ярдәмчә куллану бүлмәләреннән тора һәм мөстәкыйль күчмәсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән жир өсте катлары саны егерме метрдан да артмаган аерым торучы бина.

Жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектларының хокук ияләре- жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектлары милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир хужалары һәм арендаторлары, аларның вәкаләтле затлары.

Жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары - жир кишәрлекләрененң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме, шул исәптән аларның мәйданы; биналар, корымалар, корымалар төзү рөхсәт ителгән урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенү; биналар, корымалар, корымалар төзү тыела; катларның иң чик саны яки биналарның, төзелмәләрнең, корымаларның иң чик биеклегенә; шәһәр төзелеш регламентлары нигезендә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнә торган жир кишәрлегенә чикләрендә төзелешнең максималь проценты.

гавами сервитут - Россия Федерациясенең законы яисә башка норматив хокукый актында, Россия Федерациясенең субъектының норматив хокукый актында, жирле үзидарә органының норматив хокукый актында билгеләнгән, аларга карата билгеләнә торган жир кишәрлекләрен тартып алмыйча гына жир кишәрлегеннән файдалану хокукы.

Гавами тыңлаулар- муниципаль берәмлек халкының (жәмәгәтьчелекнең) законнарда билгеләнгән очрактарда жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу хокукын гамәлгә ашыру формасы.

капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрларынан тайпылуга рөхсәт - капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашыру, шулай ук аларга капитал ремонт ясауны рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан, шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүдән читләштереп, капитал ремонт ясауны гамәлгә ашыру хокукын бирә торган Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексының 40 статьясы таләпләренә нигезендә бирелә торган документ.

Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану рөхсәт - жир кишәрлекләренә ия булучыларга әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән, капитал төзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен сайлап алу хокукын бирә торган тиешле территориаль зона өчен әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рөхсәт ителгәннән соң Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясы таләпләренә нигезендә бирелә торган документ.

Территория зоналары - жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләп билгеләнгән һәм шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнгән зоналар.

Гомуми файдаланудагы территорияләр - чикләнмәгән затлар даирәсе (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрә - жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу шарты белән, әлегә эшчәнлек төрләрән һәм шәһәр төзелеш регламентлары составындагы объектларны тиешле территориаль зоналарга карата күчерү нәтижәсендә мөмкин булган гамәлләр.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә хокукый статусы һәм составы

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия.

2. Әлегә Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

техник регламентлар (алар үз көченә кергәнчә - билгеләнгән тәртиптә - Федераль законга «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабрәдәгә 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

Россия Федерациясә законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән;

шәһәр төзелеш проектлау нормативлары белән;

«Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә һәм Арча муниципаль районының жирдән файдалануы һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары белән.

3. Әлегә кагыйдәләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

Кереш;

I өлеш. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану тәртибе, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе;

II өлеш. Шәһәр төзелеш зоналаштыру карталары;

III өлеш. Шәһәр төзелеш регламентлары;

Кушымталар.

4. Әлегә Кагыйдәләр «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеш эшчәнлеген жайга салучы яисә тикшереп торучы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазифай затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Әлегә Кагыйдәләр, составына барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик, шулай ук вазифай затлар, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык.

2. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә органнары әлегә Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәгә юллар белән тәмин итәләр:

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә һәм «Интернет»челтәрәндә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштыру өчен әлегә кагыйдәләренә бастырып чыгару (халыкка житкерү);

«Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлеге тудыру;

Кагыйдәләрне территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру;

физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өземтәләр, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик материалларның һәм аларның фрагментларының кирәкле күчermәләр бирү. Әлеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гариза буенча бирелә.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үз көченә керүе

1. Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән соң) үз көченә керә.

2. Кагыйдәләр зуррак юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлешендә гамәлдә була.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазифаи затлар Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Арча муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба - жирлек Советы) жирле үзидарәсенә жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, шул исәптән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләренә (өстәмәләренә) раслау;

жирлекнең шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә (алга таба - жирлек башкарма комитеты) жирле үзидарә башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын эзерләүне һәм раслауны тәмин итү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

жирлекне шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын эзерләүне тәмин итү;

төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрақлардан тыш) жиберү;

үзбелдекле төзелгән корылманы сүтү яисә үзбелдекле төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның чик параметрларына, кагыйдәләрдә, территорияне планлаштыру документларында, яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, башка федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләргә туры китерү турында, граждан законнарында каралган очрақларда, үзбелдекле төзелгән корылманы сүтүне яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыру турында карар кабул итү;

жирлек чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне һәм жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

жирлек чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру.

Әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләренә шулай ук түбәндәгеләр керә:

жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү;

капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт бирү.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алга таба - муниципаль район Советы) жирле үзидарәсенә вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

муниципаль районның шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

5. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алга таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жирле үзидарәсе башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын раслау (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрақларда);

муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системасын алып бару;

муниципаль район чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яисә үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны, граждан законнарында каралган очрақларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү, үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яисә аны, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү.

7 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектының эзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектының эзерләү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Кагыйдәләр проектының эзерләүне оештыру, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү, Кагыйдәләренә гамәлгә ашыру максаты белән муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесе карары нигезендә төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Комиссия турындагы нигезләмә, жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне оештыру;

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләләре буенча гражданнарның һәм юридик затларның тәкъдимнәрен карау;

жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү мәсьәләләре, кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча жәмәгать фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар оештыру һәм үткөрү;

жәмәгать фикер алышуларын һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәләр әзерләү, тәкъдимнәр әзерләү һәм аларны Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә жирлек башкарма комитеты житәкчесенә жибәрү;

Комиссия турында нигезләмә белән аңа йөкләнгән башка вәкаләтләр.

4. Комиссия карарлары беркетмәгә кул куелганнан бирле үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдим була.

5. Комиссия эше турында мәгълүмат барлык кызыксынучы затлар өчен ачык була.

8 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең элек барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата торышы

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлегә Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокукий актлары әлегә Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты түбәндәге очрақларда әлегә Кагыйдәләргә туры килми:

аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми;

аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территория зонасының шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән иң чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минимал һәм (яки) максимал) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеш регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары, кеше гомере яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очрақлардан тыш, аларны шәһәр төзелеш регламентына яраклаштыру срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минимал һәм (яки) максимал) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеш регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларын файдалану дөвам итә һәм кеше тормышы яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра икән, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануга тыю (запрет) салынырга мөмкин.

5. Капитал төзелеш объектларын, рөхсәт ителгән файдалану төрләрен яисә иң чик параметрларын шәһәр төзелеш регламентына туры килми торган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны тиешле территория зонасының шәһәр төзелеш регламентына туры китерү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

9 статья. Территория зоналары

1. Территория зоналары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

бер территория зонасы чикләрендә жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләрен яраштыру мөмкинлекләрен;

«Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарын һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын;

территориядән һәм жирдән файдалануның булган планировкасын;

төрле категориядәге жирләр чикләренең планлаштырылган үзгәрешләрен;

катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмауны;

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектларын.

2. Территория зоналары чикләре түбәндәгечә билгеләнә:

автомобиль юллары, урамнар, юл йөрү юнәлешләре;

кызыл сызыklar;

жир кишәрлекләре чикләре;

табигать объектларының табигый чикләре;

торак пунктларның чикләре;

муниципаль берәмлек чиге;

башка чикләр.

3. Территория зоналары чикләре бер территориаль зонаның һәр жир кишәрлеге таләбе үтәлеп билгеләнә (территориаль зоналар чикләре жир кишәрлекләре чикләрен кисеп узарга тиеш түгел).

4. Төрле территория зоналарында урнашкан берничә жир кишәрлегеннән бер жир кишәрлеге төзү рөхсәт ителми (бер жир кишәрлеге берничә территориаль зона чикләрендә урнаша алмый), моңа чикләре жир законнары нигезендә территория зоналары чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлеге керми.

5. Кагыйдәләр белән һәр территория зонасы өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

10 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары

1. Шәһәр төзелеше регламенты белән жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк жир кишәрлекләренәң хокукый режимы билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

территория зонасы чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренәң бер территория зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләрен;

муниципаль берәмлекләренә территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләрен.

3. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына бертигез дәрәжәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренәң) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлашу режимы турында карар кабул ителгән территорияләр чикләрендә;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән;

файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләр өчен билгеләнми:

урман фонды жирләре;

өске сулар белән капланган жирләр;

запас жирләр;

махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисади үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

7. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылучы табигый территорияләр составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территория зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

11 статья. Шәһәр төзелеше эшчәнлегенең башка мәсьәләләренә карата жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең торышы

1. Территория зоналары чикләре һәм шәһәр төзелеше регламентлары турында әлеге бүлектә күрсәтелгән очрактардан тыш, түбәндәгеләр кулланыла:

территориянең кадастр планында жир кишәрлеген яисә жир кишәрлекләрен урнаштыру схемасын эзерләгәндә (әлеге схема нигезендә төзелергә тиешле жир кишәрлекләренә һәркайсына карата әлеге схеманы раслау турындагы карарда шул исәптән жир кишәрлеге төзелә торган территория зонасы күрсәтелә, яисә шәһәр төзелеше регламентының төзелә торган жир кишәрлегенә кагылмаса яисә төзелә торган жир кишәрлеге өчен төзелә торган жир кишәрлегеннән файдалану төре билгеләнмәсә);

территорияне планлаштыру документларын эзерләгәндә (территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориядән файдалануның билгеле бер кагыйдәләренә һәм территориаль зоналарда төзелеш алып баруға карата гамәлгә ашырылырга мөмкин);

жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеш планнарын эзерләгәндә (жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы составында шул исәптән, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш регламенты гамәлдә булган очракта, шәһәр төзелеш регламенты турында мәғлүмат күрсәтелә).

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге объектларын, шәһәр төзелеш регламентларын гамәлгә ашыру кагыйдә торган яисә шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрендә һәм федераль законнарда каралган башка очрақларда төзелешкә рөхсәтләр биерү рөхсәт ителми.

3. аларга шәһәр төзелеш регламентлары гамәлләре кагыйдә торган жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата һәм шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган жирләргә карата Кагыйдәләр нигезендә жир төзелеш эшләре башкарганда жир кишәрлекләре характеристикаларын билгеләү максатыннан рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре билгеләнә.

4. Жирле үзидарә органнары Кагыйдәләренә раслау яки Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында карар кабул иткән очракта, әгәр мондый үзгәрешләр белән шәһәр төзелеш регламентын билгеләү яисә үзгәртү каралган булса, белешмәләренә Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен документларны (аларда булган белешмәләренә) теркәү органына жиберергә тиеш.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр

12 статья. Төп нигезләмәләр

1. Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты турындагы белешмәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территория зонасы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәге ысуллар белән гамәлгә ашырыла:

Хокук иясе, тиешле территория зона турында белешмәләр күчәмсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булмаган очракта, кадастр исәбен алу органына рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза, хокук билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлеген территория зонага кертү турында муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмә белән кадастр исәбенә алу органына мөрәжәгать итә;

хокук иясе жирле үзидарә органнарына мәғлүмат элементәсе тәртибендә жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты характеристикаларын үзгәртү турында белешмәләр жиберү өчен рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турындагы гариза белән мөрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләренң 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлегенән яисә капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеш регламентларының гамәлдә булуы кагыйдә торган яисә шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү

турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территория зонасы өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре элекке территория зонасы өчен рәхсәт ителмәгән булып тора һәм элекке Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рәхсәт ителергә мөмкин.

13 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт) шартлы рәхсәт бирү турында гаризаны Комиссиягә жиберә.

2. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм элекке бүлекнең 18 статьясы нигезләмәләрендә билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

3. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәтне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

4. Элекке статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

5. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органынан үз белдекләре белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергән көннән алып, мондый корылма урнашкан жир кишәрлегенә карата яки мондый корылманы сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен шартлы рәвештә рәхсәт ителгән рәхсәтнамә бирү рәхсәт ителми, элекке хәбәрнамәне жирле үзидарә органы тарафыннан карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиятенә башкарма органына, вазифай затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән үз белдеге белән төзелгән билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керү очракларыннан тыш.

6. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карарга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

14 статья. Капитал төзелеш объектларын төзүгә, реконструкциялүгә рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт бирү тәртибе

1. Үлчәмнәре шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән кечерәк

яисә конфигурациясе, инженер-геологик яисә башка характеристикалары төзелеш алып бару өчен уңайсыз булган жир кишәрлекләре ияләре капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт алу өчен мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Әгәр тайпылыш рәхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территория зонасы өчен шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да ким булмаган күләмдә кирәк булса, жир кишәрлекләренә ия булучылар рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар, норматив техник документлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рәхсәт ителә.

Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биекlege һәм федераль яисә региональ әһәмиятгә тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капитал төзелеш объектларының архитектура карарларына таләпләр өлешендә рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан баш тарту рәхсәт ителми.

3. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рәхсәт бирү турында гариза жиберә.

4. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турында карар проекты мондый рәхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып унбиш эш көне эчендә эзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм әлеге бүлекнең 19 статьясы нигезләмәләрендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

5. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алып унбиш эш көне эчендә рәхсәт бирү турында яисә рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар эзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә жирлек башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кәргән көннән жиде көн эчендә рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

7. Рәхсәтсез төзелгән корылма ачыклану турында Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазифаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан хәбәр кәргәннән соң, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкциянең рәхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпылуга аны сүткәнче яки билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче рәхсәт бирелми, жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижеләре буенча әлеге хәбәрнамә алардан кәргән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органына, вазифаи зат, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелү билгеләре булмау яисә судның үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны билгеләнгән

таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатъләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керүе турында хәбәр жиберелү очраklarыннан тыш.

8. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тартуға турындагы карарға суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

9. Әгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында нигезләмәләр

15 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы (кварталлар, микрорайоннар, башка элементлар) элементларын бүлү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең территориядән файдалану һәм территория зоналарын төзү кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль районнарны территориаль планлаштыру схемалары белән билгеләнгән территорияләрне планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр жыелмасы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мэдәни мирас объектларының (тарих һәм мэдәният ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мэдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мэдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мэдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 өлешендә башкасы каралмаган булса.

4. Территорияне планлаштыру документлары төрләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру проекты;

территорияне ызанлау проекты.

5. Территорияне планлаштыру проектын эзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

планировка структурасы элементларын аерып чыгару;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү (кызыл линияләр билгеләү юлы белән);

капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү;

территорияне планлаштырып үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү.

6. Территорияне ызанлау проектын эзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла: төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренен чикләре урынын билгеләү;

капиталь төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территорияләр өчен кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мондый билгеләмәләр, үзгәртү, гамәлдән чыгару бары тик гомуми файдаланудагы территория чикләрен үзгәртүгә генә китерә дигән шарт белән, шулай ук аңа карата территорияне комплекслы үстерү күздә тотылмый торган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яки) үзгәртүгә бәйле рәвештә кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен.

Территорияне ызанлау проектын эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүлеп бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Территорияне планлаштыруның расланган проектлары һәм ызанлау проектлары нигезендә жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләргә территория зоналарының чикләрен төгәлләштерү һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрларында билгеләнгән үзгәрешләр кертергә хокукы.

8. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, эзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен уңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарыла:

жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары;

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турындагы карарлар;

рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының ижтимагый фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чараларны, кабул ителгән карарларның нигезле булуын да кертеп, жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәрүнең тәртибе һәм башка үзенчәлекләре, гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнгән.

17 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы карары нигезендә Кагыйдәләр проектын эзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның дәвамлылыгы мондый проект басылып чыккан көннән алып кимендә ике һәм дүрт айдан артмаган вакытны тәшкил итә.

3. Кагыйдәләргә билгеле территория зонасы өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория зонасы чикләрендә уздырыла. Бу очрактарда жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срогы бер айдан артык була алмый.

4. Кагыйдәләр аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерелгән очракта, шулай ук 20 статьяның 2 өлешендәге г-е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү очрактарында, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми.

18 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнең 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган капитал төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия түбәндәге затларга файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жиберә:

әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренә хокук ияләренә;

жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының әлеге рөхсәт соратып алына торган объектларның хокук ияләренә;

әлеге рөхсәт соратып алына торган капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көнөнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Муниципаль берәмлек халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик затка йөкләнә.

7. Капиталь төзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә ижтимагый фикер алышулардан яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар үткәргәннән соң үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына кертелгән очракта, мондый затка шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

19 статья. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлегә бүлекнең 14 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулар оештыру һәм үткөрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр

20 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 33 статьяларында каралган тәртиптә һәм нигезләрдә гамәлгә ашырыла.

2. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләсен карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

а) жирлекнең генераль планының Кагыйдәләргә һәм (яисә) әлегә генераль планга һәм (яисә) территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве;

б) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органынан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен, Кагыйдәләрдә кертелгән, аэродром яны территориясендә урнаштырылган күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр керү;

в) территория зоналарының чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеш регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү;

г) Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирламасына карый торган территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләренә шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында чагылдырылган туры килмәве;

д) территорияләрдән, федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчәмсез мөлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалануның чикләүләренә шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән чикләүләренә туры килмәве;

е) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясә чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

ж) территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү.

3. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләнә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда, федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләнә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләнә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда, муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафыннан;

жирлекнең тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда, жирле үзидарә органнары тарафыннан;

физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә Кагыйдәләргә куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хакы кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

Россия Федерациясә тарафыннан төзелгән һәм кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат тарафыннан (алга таба - Россия Федерациясә тарафыннан билгеләнгән юридик зат);

Россия Федерациясә субъекты дәүләт хакимиятенә иң югары башкарма органы, территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән жирле үзидарә органы, Россия Федерациясә субъекты төзегән һәм территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясә субъекты кабул иткән карар (алга таба - Россия Федерациясә субъекты билгеләгән юридик зат) яисә территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат белән гамәлгә ашыруны тәмин итүче юридик зат тарафыннан.

Аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры китерүне күздә тоткан Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты Комиссия тарафыннан каралмый.

4. Кагыйдәләр Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлешә нигезендә жирлек территориясендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия

объектларыннан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган документларны урнаштыру мөмкинлеге тәмин ителмәгән очракта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәмин итү максатларында Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында таләп жиберә.

Бу очракта «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығы Кагыйдәләргә шундый таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә үзгәрешләр кертүне тәмин итә.

5. Расланган Кагыйдәләр жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларын файдалану чикләүләренә каршы килүче һәм шәһәр яны территориясендә билгеләнгән икътисади һәм башка төр эшчәнлекне гамәлгә ашыру өлешендә чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан аэродром яны территориясендә кулланылмый.

«Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығы, Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан алынганнан соң, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында карар кабул итәргә тиеш. Әлеге күрсәтмәгә муниципаль берәмлек башлығы суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

«Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығы Кагыйдәләргә аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә китерү өлешендә үзгәрешләр кертүне алты айдан да артмаган срокта тәмин итә.

6. Әлеге статьяның 2 өлешендә каралган очракларда, территорияләрне, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияткә ия тарихи жирлекләр территорияләре, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле дәүләт хакимияте башкарма органы яисә жирле үзидарә органы «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығына мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен аерым шартлар белән файдалану зоналары чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертү турында таләп жиберә.

Әлеге очракта, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның эшчәнлеген билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында каралган нигезләр ачыклану көннән «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлығы Кагыйдәгә үзгәрешләр кертү өчен проект эзерләү турында карар кабул итәргә тиеш.

Мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләренә билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертү вакыты территорияләрне, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләренә чикләрен раслауга, территорияне файдалануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү яки гамәлдән чыгару турында белешмәләренә хокукларын теркәү органыннан алынуына, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында белешмәләр алуға вәкаләтле дәүләт хакимиятенә башкарма органы яисә жирле үзидарә органыннан кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы таләпләр кәргән яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында каралган Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен нигезләренә ачыклау көннән алты айдан артмаска тиеш.

7. Әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган очракларда, шулай ук әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү өчен жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

8. Комиссия, Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү өлөшөндө аларны аэродром яны территориялэрэндэ билгелэнгэн күчөмсөз милек объектларыннан файдалануны чиклүүлэрэнэ туры китерү өлөшөндө үзгэрешлэр кертү очраklarыннан һәм элөгө статьяның 2 өлөшөндө күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү очраklarыннан тыш, Кагыйдэга үзгэреш кертү турында тәкъдим кертелгән көннән алып егерме биш көн эчөндө бәяләмә эзерли, анда Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү турындагы яисә кире кагу сәбәплэрэн күрсәтеп, бу тәкъдимне кире кагу турында бәяләмәне муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

9. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендациялэрне исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесе утыз көн эчөндө Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерләү турында яисә, кире кагу сәбәплэрэн күрсәтеп, Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү турында тәкъдимне кире кагу хакында карар кабул итә һәм мөрәжәгатә итүчелэргэ элөгө карарның күчөрмәсен жибәрә.

10. Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерләү турындагы карар күрсәтелгән проектны эзерләү эшлэрэн уздыру тәртибен һәм срокларын, проектны эшлэүне оештыруга кагылышлы башка нигезләмэлэрне үз эчөнә алырга тиеш.

11. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерләү турында карар кабул итү датасыннан ун көн эчөндө мондый карарны кабул итү турындагы хәбэрне билгелэнгән тәртиптә бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) тәэмин итә. Хәбэрдә түбәндөгелэр күрсәтелә:

Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерләү эшлэрэн уздыру тәртибе һәм сроклары;

кызыксынган затларның тәкъдимнэрэн Комиссиягә жибэрү тәртибе;

эшлэрне оештыруның башка мәсьәлэлэрэ.

Кагыйдэлэр аэродром яны территориясендә билгелэнгән күчөмсөз милек объектларыннан файдалануны чиклүүгә туры килгән очракта, шулай ук элөгө статьяның 2 өлөшөндө күрсәтелгән г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү буенча Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерләү турында карар кабул итү турындагы хәбэрне бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

12. Муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын эзерлэгәннән соң Комиссия тәкъдим иткән проектның техник регламентлар таләплэрэнэ, территорияль планлаштыру документларына туры килүен тикшерә.

13. Күрсәтелгән тикшерү нәтижелэрэ буенча муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесе Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектының элөгө статьяның 10 өлөшөндө күрсәтелгән таләплэргэ һәм документларга туры килмәвэ ачыкланган очракта, эшлөп бетерү өчөн Комиссиягә кире жибәрә.

14. Муниципаль берәмлек башлыгы, Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проектын алганнан соң, проектны алган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жәмәгатә фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул итә.

15. Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проекты буенча жәмәгатә фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында, элөгө Кагыйдэлэрнең 17 статьясы нигезләмэлэрэ нигезендә башка норматив хокукый актларда билгелэнгән тәртиптә уздырыла.

16. Чиклэрэндэ тулысынча яисә өлөшчә аэродром яны территориясә урнашкан муниципаль берәмлек территориясенә карата эзерлэнгән Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проекты, мондый проект буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул ителгән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан вәкаләтлэр бирелгән башкарма хакимият органына жибәрелэргә тиеш.

Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан вәкаләтлэ федераль башкарма хакимият органы, Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү проекты аэродром яны территориясендә билгелэнгән күчөмсөз милек объектларыннан файдалану чиклүүлэрэнэ каршы килсә, күрсәтелгән проект кергән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, муниципаль

берәмлекнең жирле үзидарә органына аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектын шәһәр яны территориясендә билгеләнгән чикләргә туры китерү турында күрсәтмә жибәрә. Әлеге күрсәтмәгә муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы тарафыннан суд тәртибендә шикаятъ бирелергә мөмкин.

17. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

18. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын раслаган көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

19. Россия Федерациясенең Һава кодексы нигезендә, билгеләнгән аэродром яны территориясе муниципаль берәмлек чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан очракта, мондый муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә расланган үзгәрешләр урнаштырылган көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча, күрсәтелгән үзгәрешләргә территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында электрон рәвештә һәм (яисә) почта аша Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органына территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында хәбәр итә.

20. Физик һәм юридик затлар Кагыйдәләргә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

21 статья. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматны Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматлар кертү кагыйдәләре Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 34 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнә (03.08.2018 ел редакциясендә).

2. Чикләре Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләргә чикләре урынын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып, билгеләнгән территория зоналары әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдә хаталар исәпкә алынмый.

3. Чикләре жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында булган муниципаль берәмлекләр чикләренә урнашу урынын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып, билгеләнгән территориаль зоналар әлеге бүлеккә кушымтада чагылдырылды.

4. Әлеге бүлеккә кушымта материалларына, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү процедурасын гамәлгә ашырмыйча, жир төзелеше эшләрен уздырган саен төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

II ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ

VIII БҮЛЕК. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территория зоналары

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасы әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора (1нче кушымта).

2. Күрсәтелгән картада территория зоналарының чикләре һәм аларның кодлы тамгалары сурәтләнгән. Территория зоналарының чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 9 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

3. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә тәкъдим ителгән һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән территория зоналары составына түбәндәгеләр керә:

шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары;

шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары;

шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары.

Шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары:

Ж1 - шәхси торак төзелеше зонасы;

ОД1 - күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы;

КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зонасы;

1 - транспорт инфраструктурасы зонасы;

И2 - инженерлык инфраструктурасы зонасы;

С2 - авыл хужалыгын тәмин итү объектлары зонасы;

АХ2 - авыл хужалыгы житештерүе объектлары зонасы;

Р1 - табигый ландшафтлар зонасы;

СН1 - махсус билгеләнгән зона.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары:

юк

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары:

СХ1 - авыл хужалыгы жирләре зонасы;

ЛФ - урман фонды зонасы.

4. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә чикләрендә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территория зонасы чикләрендә билгеләнә һәм аерым картада күрсәтелә ала. Мондый территорияләргә карата территорияне комплекслы үстерү турында бер яисә берничә шартнамә төзелә.

Территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр чикләре жирле үзидарәнең вәкаләтле органы территорияне комплекслы үстерү турындагы карары һәм территорияне комплекслы үстерү турындагы шартнамә нигезендә эзерләнгән территорияне планлаштыру документлары нигезендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы һәм ачык аукционда жиңүче арасында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзү хокукына ия булган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый шартнамә төзү хокукына ия башка затлар арасында төзелгән территорияне планлаштыру документлары нигезендә билгеләнә.

Чиклэрендэ территорияне комплекслы үстерү күздэ тотыла торган территориялэр «Апаз авыл жирлегэ» муниципаль берэмлеге чиклэрендэ билгелэнмэгэн, шуңа бэйле рэвештэ элеге Кагыйдэлэр материалларында чагылмый.

23 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасы элеге Кагыйдэлэрнен аерылгысыз өлөшө булып тора (2 нче кушымта).

2. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануга өстәмә чиклөлөр сала.

3. Ххарактеристикалары законнарда, башка норматив хокукый актларда билгелэнгән куллану режимнарына туры килми торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрендэ урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары элеге Кагыйдэлэргә туры килми.

4. Күрсәтелгән Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрненнән тыш мэдәни мирас объектларының, ачыкланган мэдәни мирас объектларының, мэдәни мирас объектлары билгелэрненә ия объектларының урнашу урыны; тарихи жирлеклэр территорияләре чикләре чагылдырыла.

24 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Мэдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, тарихи жирлеклэр территорияләре чикләре, мэдәни мирас объектларын саклау зоналары чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасында мэдәни мирас объектларын саклау зоналарының чикләре күрсәтелә.

«Апаз авыл жирлегэ» муниципаль берэмлеге территориясендә мэдәни мирас объектларын сак зоналарының билгелэнгән чикләре булмау сәбәпле, элеге карта эзерләнми.

III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәрен һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын билгеләү өлөшндә Шәһәр төзелеш регламентлары жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә

25 статья. Шәһәр төзелеш регламенты билгеләнә торган территория зоналары

1. Ж1 - Шәхси торак төзелеш зонасы

1.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		Жир кишәрлегенң үлчәме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	Төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрә					
2.1	Шәхси торак төзелеш өчен	минимал - 1000 кв. м; максимал - 5000 кв.м.	Төп төзелештәгә катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максимал биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәрәнә чыгучы жир кишәрлегә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	минимал - 1000 кв. м; максимал - 5000 кв.м.	Төп төзелештәгә катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максимал биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәрәнә чыгучы жир кишәрлегә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.3	Туктагылган торак төзелеш	минимал - 1000 кв. м; максимал - 2000 кв.м.	Төп төзелештәгә катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м	30 %	урам-юл челтәрәнә чыгучы жир кишәрлегә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында

			(ясы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклегә). Коймаларның максималь биеклегә - 2,0 м.		тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
2.7.1	Гараж билгеләнешендәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м.; максималь - билгеләнми	Төп төзелештәгә катларның иң чик саны - 4 (мансарданы да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклегә - 15 м; Койманың максималь биеклегә - 1 м.	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
13.1	Бакчачылык алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 5000 кв.м.	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

1.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

2 - 3 кат биеклектәгә торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү мәйданчыгыннан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгылләнү өчен мәйданчыктан-10 метрдан 40 метрга кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре кишәрлекләре чикләренә, яшелләндерелгән мәйданчыкларга кадәр - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан ярдәмчә корылмалар урнаштыру рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән социаль, коммуналь-көнкүреш, административ һәм башка билгеләнештәгә объектлар торак йортларның түбәндәгә ике катларында урнашырга яки аларга килүчеләр өчен торак (ишегалды) территориясеннән аерым территорияләргә,

подъездларга һәм автотранспортның вакытлыча тору өчен кунак ачык автостоянкалар ясау өчен майданчыкларга ия булган очракта мөмкин.

Әлеге статъяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

2. ОД1 - Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы

2.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.2	Социаль хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5	Мәгариф һәм агарту	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.6	Мәдәни үсеш	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.8	Ижтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминиятләштерү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

4.7	Кунакханэ хезмэге	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
5.1	Спорт	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
8.3	Эчке хокук тэртибен тээмин итү	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның ярдэмче төрлөре					
2.7.1	Гараж билгелэнешендөге объектлар	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
3.1	Коммуналь хезмэт күрсәтү	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
4.9	Автотранспортка хезмэт күрсәтү	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлеклөре (территорияләр)	билгелэнми			
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлөре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 5000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (ясы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималъ биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәрэнә чыгучы жир кишәрлегеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгелэнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсэт ителә.
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималъ - 1000 кв. м.; максималъ - билгелэнми	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 4 (мансарданы да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 15 м; Койманың максималъ биеклеге - 1 м.	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсэт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 5000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (ясы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималъ биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәрэнә чыгучы жир кишәрлегеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгелэнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсэт ителә.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик	30 %	урам-юл челтәрэнә чыгучы жир кишәрлегеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгелэнми.

			биеклегә - 10 м; ярдәмчә корымаларныкы - 3,5 м (ясы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклегә). Коймаларның максималь биеклегә - 2,0 м.		Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корымаларның урнашуы рөхсәт ителә.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күнел ачу үзәкләре (комплекслар))	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.3	Базарлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.8	Күнел ачулар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.9.1	Юл бие сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.4	Азык-төлек сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.9	Складлар	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

2.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационары кызыл сызыктан төп төзелешкә кадәр булган дөвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

Стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ара - 50 метрдан да ким түгел.

Әлегә статъяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

3. КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зонасы

3.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенә үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклегә	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре					
билгеләнми					

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре
билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

3.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проекткау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

4. 1 - Транспорт инфраструктурасы зонасы

4.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенә үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Автотранспортка хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1	Юл бие сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

4.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проекткау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5. И2 - Инженерлык инфраструктурасы зонасы

5.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгэн куллану төрөнөң коды *	Рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы *	рөхсэт ителгэн төзелешнөң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенөң үлчөмө	катларның чикле саны һәм төзелешнөң чикле биеклеге	Төзелешнөң максималъ проценты	жир кишэрлекләре чикләреннөн минималъ тайпылышлар
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлөре					
3.1	Коммуналь хезмэт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.7	Энергетика	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
7.5	Торбаүткөргөч транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның ярдәмчө төрлөре					
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлөре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрөндөгө 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлекләреннөн рөхсэт ителгэн файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

5.2. Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелешө проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

6. С2 - Авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары зонасы

6.1. Жир кишэрлекләреннөн һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгэн файдалану төрлөре; жир кишэрлекләренөң иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре һәм рөхсэт ителгэн төзелешнөң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгэн куллану төрөнөң коды *	Рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы *	рөхсэт ителгэн төзелешнөң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенөң үлчөмө	катларның чикле саны һәм төзелешнөң чикле биеклеге	Төзелешнөң максималъ проценты	жир кишэрлекләре чикләреннөн минималъ тайпылышлар
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлөре					
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми

1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тээмин итү	билгелэнми	билгелэнми	60 %	билгелэнми
3.10	Ветеринария хезмэте	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның ярдэмче төрлөре					
3.1	Коммуналь хезмэт күрсөтү	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклөре (территориялар)	билгелэнми			
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлөре					
билгелэнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлекләрәннән рөхсэт ителгән файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

6.2. Элеге статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

7. АХ2 - Авыл хужалыгы житештерүе объектлары зонасы

7.1. Жир кишэрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгән файдалану төрлөре; жир кишэрлекләрәннән иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсэт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгән куллану төренен коды *	Рөхсэт ителгән файдалану төренен аталышы *	рөхсэт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенен үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биекlege	Төзелешнең максимал проценты	жир кишэрлекләр чикләрәннән минимал тайпылышлар
Рөхсэт ителгән файдалануның төп төрлөре					
1.7	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.12	Умартачылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.13	Балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсэт ителгән файдалануның ярдэмче төрлөре					
3.1	Коммуналь хезмэт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми

12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклэре (территориялар)	билгелэнми			
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлөре					
3.10	Ветеринария хезмэте	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлекләрәннән рөхсэт ителгэн файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

7.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

8. P1 - Табигый ландшафтлар зонасы

8.1. Жир кишэрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгэн файдалану төрлөре; жир кишэрлекләрәннең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсэт ителгэн төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгән куллану төрөнәң коды *	Рөхсэт ителгән файдалану төрөнәң аталышы *	рөхсэт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенәң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максимал проценты	жир кишэрлекләрәң чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсэт ителгән файдалануның төп төрлөре					
9.1	Табигый территорияләре саклау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.0	Су объектлары	билгеләнми			
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсэт ителгән файдалануның ярдәмче төрлөре					
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклэре (территориялар)	билгелэнми			
Рөхсэт ителгән файдалануның шартлы рөхсэт ителгән төрлөре					
5.2	Табигый-танып белү туризмы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлекләрәннән рөхсэт ителгэн файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

8.2. Башка таләпләр:

Капитал булмаган корылмалар, вакытлыча павильоннар урнаштырганда яшел үсентеләренә юкка чыгару рөхсэт ителми

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

9. СН1 - Махсус билгеләнештәге зона

9.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренәң коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренәң аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенәң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклегә	Төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
12.1	Ритуаль эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.2	Махсус эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.9	Автотранспортка хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

9.2. Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территориаль зоналар

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территориаль зоналар муниципаль берәмлек территориясендә юк.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территориаль зоналар

1. СХ1 - Авыл хужалыгы жирләре зонасы

1.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгэн куллану төрөнөң коды *	Рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы *	рөхсэт ителгэн төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенең үлчэме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биекlege	Төзелешнең максималь проценты	жир кишэрлеклэре чиклэреннән минималь тайпылышлар
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлэре					
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	билгеләнми			
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.5	Бакчачылык	билгеләнми			
1.16	Басу кишэрлеклэрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның ярдәмче төрлэре					
1.8	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлэре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлеклэреннән рөхсэт ителгэн файдалану төрлэре классификаторы нигезендә

2. ЛФ - Урман фонды зонасы

2.1. Жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгэн файдалану төрлэре; жир кишэрлеклэренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсэт ителгэн төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең иң чик параметрлары:

Рөхсэт ителгэн куллану төрөнөң коды *	Рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы *	рөхсэт ителгэн төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлегенең үлчэме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биекlege	Төзелешнең максималь проценты	жир кишэрлеклэре чиклэреннән минималь тайпылышлар
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлэре					
9.1	Табигый территориялэрне саклау	билгеләнми			
10.0	Урманнардан файдалану	билгеләнми			
Рөхсэт ителгэн файдалануның ярдәмче төрлэре					
билгеләнми					
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлэре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлеклэреннән рөхсэт ителгэн файдалану төрлэре классификаторы нигезендә

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

28 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган түбәндәге зоналар эшли:

сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары;

су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары;

эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары;

электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;

махсус сакланылучы табигать территорияләре;

приаэродром территорияләре.

2. Сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары

2.1. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә әйләнә-тирә мохиткә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганаclarы булып торучы объектлар һәм производстволар тирәсендә санитар-яклау зонасы - аерым кулланылыш режимындагы махсус территория билгеләнә, аның күләме атмосфера һавасына пычрану йогынтысын (химик, биологик, физик) гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы куркыныч предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләр, шулай ук халык сәламәтлеге өчен мөмкин булган куркыныч күрсәткече.

2.2. Санитар-сак зонасының күләмнәре һәм чикләре, технологияләр кулланыла торган житештерү күләмен исәпкә алып, санитар-яклау зонасы проекты белән билгеләнә. Эшләнгән проект булмаганда, аның күләме «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.2.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

2.3. Сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең санитар-яклау зоналарында һәм объектларның эшчәнлеген чикләү «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

3. Су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары

3.1. Су саклау зоналары булып дингез, елгалар, инешләр, каналлар, күлләр, сусаклагычлар яр буена тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, аларның суларын ярлыландыруын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

3.2. Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

3.3. Су саклау зоналарының һәм яр буе яклау полосаларының күләмнәре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

3.4. Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның елгалар яисә инешләр өчен озынлыктагы чишмәдән билгеләнә:

ун километрга кадәр - яр сызыгыннан 50 м ;
уннан алып илле километрга кадәр - 100 м;
илле километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 м.

3.5. Яр буе сак полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире яки нуль уклон өчен 30 м, өч градуска кадәр текәлек өчен 40 м һәм өч градустан артык текәлек өчен 50 м тәшкил итә.

3.6. Су саклау зоналарында һәм яр буе яклау полосаларында эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

4. Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын санитар -сак зоналары

4.1. Су белән тәэмин итү чыганакларының санитар сак зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

4.2. Су белән тәэмин итү чыганаклары санитар сак зоналарына (ЗСО) ия. Санитар-сак зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катгый режимлы) суалгычларның урнашу территориясен, барлык суүткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының майданчыкларын үз эченә ала.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

4.3. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкил итә.

4.4. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

5. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

5.1. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә электр челтәре хужалыгының гамәлдәге линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү өчен билгеләнә.

5.2. Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап сак зоналары жир һәм һава киңлеге участогы өслеге өлеше (электр тапшыруының һава сызыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу кырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенә ике ягында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыклар белән түбәндәге арада:

1 кВ га кадәр- 2 м;
1 дән 20 кВга кадәр - 10 м;
35 кВ - 15 м;
110 кВ - 20 м;
220 кВ - 25 м;
500 кВ - 30 м.

5.3. Электр тапшыруының жир асты кабель линияләре буйлап сак зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге өслегенә бер өлеше (электр үткәргечләренең кабель сызыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенә ике ягында да калыша торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнгән өлеше рәвешендә билгеләнә.

5.4. Сак зоналарында эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң «Мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус

шартларын һәм электр челтәре объектлары саклау зоналарын билгеләү тәртибе турында» 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә билгеләнә.

6. Махсус сакланылучы табигать территорияләре, махсус сакланылучы табигать территорияләренә сак зоналары

6.1. Махсус сакланылучы табигать территорияләрен һәм территорияләрен махсус сакланылучы табигать территорияләренә саклау зоналары чикләрендә куллану режимы «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 13 ноябрәндәге 33-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән.

6.2. Күрсәтелгән закон таләпләре нигезендә табигать һәйкәлләре урнашкан территорияләрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган һәртөрле эшчәнлек тыела.

6.3. Дәүләт табигать заказниклары территорияләрендә дәүләт табигать заказникларын төзү максатларына каршы килсә яисә табигать комплексларына һәм аларның компонентларына зыян китерсә, теләсә нинди эшчәнлек даими яки вакытлыча тыела яки чикләнә.

7. Аэродром яны территорияләре

7.1. Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2010 елның 11 мартындагы 138 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясә һава киңлегеннән файдалану кагыйдәләре нигезендә аэродром территорияләр һәм алардан файдалану режимы билгеләнә.

7.2. Аэродром яны территориянә чикләре жир яки су өслегенә һава алымнары проекциясенә тышкы чиге буенча билгеләнә, ә һава алымнары полосаларыннан тыш - аэродромның контроль ноктасыннан 30 км радиуслы әйләнә буенча.

29 статья. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының линия объектларының санитар бүленешләре

1. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә инженерлык инфраструктурасының түбәндәге линия объектлары бар:

электр тапшыру линияләре.

2. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә тапшырылган транспорт инфраструктурасының линия объектларына түбәндәгеләр керә:
автомобиль юллары.

3. Инженерлык коммуникацияләренә санитар бүленешләре

3.1. Магистраль торбаүткәргечләр, газ белән тәэмин итү системалары һәм югары киеренкелектәге электр линияләре өчен «Санитар-сак зоналары һәм предприятияләренә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясә» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә санитария аермалары билгеләнә (санитар аралау полосалары).

3.2. Капиталь төзелеш объектларын проектлаганда һәм төзегәндә, жир кишәрлекләрен формалаштырганда, санитар бүленешләренә исәпкә алырга кирәк.

3.3. Санитария өзелеше зонасында урнашкан территориядән файдалану режимы санитар-яклау зонасы режимына туры килә һәм «Санитар-сак зоналары һәм предприятияләренә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясә» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

4. Транспорт инфраструктурасы объектларының санитар бүленешләре

4.1. Автомагистральлар, тимер юл транспорты линияләре, метрополитен, гараж һәм автостоянкалар өчен, шулай ук очып китү һәм һава судноларын утырту зонасында стандарт очу маршрутлары буйлап санитар бүленешләр билгеләнә. Санитар бүленешләрнең зурлығы һәр конкрет очракта атмосфера һавасын һәм физик факторларны (шау-шу, вибрация, электромагнит кырлары һ.б.) пычрату исәпләүләре нигезендә, табигый тикшеренүләр һәм үлчәүләр үткәрелеп билгеләнә.

30 статья. Табигый факторлар йогынтысы буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

1. «Апаз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жир һәм су ресурсларыннан, капитал төзелеш объектларыннан, халыкның куркынычсызлыгын нормаль файдалануны тәмин итү максатларында табигый факторлар йогынтысы буенча чикләүләр зоналары билгеләнә ала.

2. Табигый факторлар - табигый характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы булган территорияләр яки акваторияләрнең йогынтысы зоналары.

3. Күрсәтелгән зоналарны билгеләү тәртибе, аларның күләмнәре һәм файдалану режимы законнар һәм норматив техник документлар нигезендә һәр потенциал куркыныч объект өчен билгеләнә.

4. Су басу зоналары һәм су астында кала торган зоналар

4.1. «Территорияне су басудан инженер яклау» СНИП 2.06.15-85 нигезендә су басудан саклау түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

биналарны, корылмаларны, нигез грунтларын локаль саклау һәм төзелгән территорияне тулаем саклау;

су чыгару;

дренаж суларын утильләштерү (чистарту кирәк булганда);

жир асты сулары һәм өске сулар режимына, су агызу коммуникацияләрендәге чыгымнарغا (агызуларга) һәм басымнарға, нигезләрнең, биналарның һәм корылмаларның жимерелүенә, шулай ук инженерлык яклавы корылмаларының эшенә мониторинг ясау системасы.

4.2. Күрсәтелгән чараларны «Территорияне су басудан инженерлык яклавы» СНИП 2.06.15-85 нигезендә территориядә грунт суларын киметүне тәмин итәргә тиеш:

капитал төзелештән - өслекнең проект билгесеннән кимендә 2 м;

стадионнар, парклар, скверлар һәм башка яшел утыртмалар - 1 метрдан да ким түгел.

Микрорайоннар территориясендә минераль грунтлар катламының минималь калынлыгын 1 метрга тигез итеп кабул итәргә кирәк; урамнарның машина узу өлешләрендә минераль грунтлар катламының калынлыгы транспорт хәрәкәтенә интензивлыгына бәйле рәвештә билгеләнергә тиеш.

4.3. Яр буенда урнашкан торак пунктлар территорияләре су басудан, жил китергән су басудан һәм грунт сулары белән су басудан сакланырга тиеш.

5. Экзооген геологик процессларга дучар булган территорияләр

5.1. "Территорияне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНИП 2.01.15-90 нигезендә шуышу һәм ишелү процессларга дучар була торган территорияләрдә урнашкан торак пунктларда әлегә процессларны булдырмый калуга һәм стабильләштерүгә юнәлдерелгән түбәндәге чараларны кулланырга кирәк:

аның тотрыклылыгын арттыру максатларында тау бите рельефын үзгәртү;

территорияне вертикаль планлаштыру һәм өске су бүлөп чыгару системасын төзү ярдәмендә өске сулар агымын жайга салу;
грунтка һәм эрозия процессларына су инфильтрациясен булдырмау;
жир асты суларының биоклеган ясалма киметү;
агро-урман-мелиорация;
грунтны ныгыту (шул исәптән армирование юлы белән);
тотып торучы корымалар ясау;
сөзәкләрдә террасалар ясау;
башка чаралар (жылылык саклау жайланмалары һәм өсләкләр ярдәмендә жылылык процессларын жайга салу, тундыру һәм эретү процессларының зарарлы йогынтысыннан саклау, сак зоналарын билгеләү һ.б.).

6. Карст процессларына дучар булган территорияләр

6.1. "Территорияне, биналарны һәм корымаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНИП 2.01.15-90 нигезендә карст барлыкка килүгә каршы чараларда, геологик төзелешендә эрүчән тау токымнары булган территорияләрдә (известьташлар, доломитлар, акбур, карбонат цементлы терәк грунтлар, гипслар, ангидритлар, ташлы тоз) биналар һәм корымалар проекткаганда жир өсләгендә карст күренешләрен (бүрәнкәләр, казанлыклар, карст-эрозия чокырлары һ.б.) һәм (яки) грунт массивының тирәнлеген (куышлыклар, бушлыклар һ.б.) күздә тотарга кирәк.

6.2. Планлаштырылган чараларга түбәндәгеләр керә:

планировкалау структурасын эшләгәндә карст барлыкка килү куркынычы булган жирләргә мөмкин кадәр урап узу һәм яшел утыртмалар утыртканда функциональ зоналарны махсус компоновкалау, магистраль урамнар һәм чөлтәләргә трассировкалау;

территорияләргә техноген төзелешнең йогынтысыннан инженерлык яклавы;

биналар һәм корымаларны карст иңүләргә интенсивлыгының азрак куркынычлы, тотрыклылыгы I-II категорияле участкалардан читтә урнаштыру, шулай ук карст иңүләргә түбән интенсив (ешлыкта) булган, эмма уртача диаметрлары 20 м дан артык булган участкалардан читтә урнаштыру (A тотрыклылыгы категориясе).

31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

1. Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2005 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы, башка норматив хокукый актлар таләпләргә нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары мирас объектлары исемлегә

2.1. «Апаз авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә түбәндәгеләр мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары элементлары булган объектлар бар:

Объектның статусы	Объектның исеме	Урнашкан урыны	Оештыру-күрсәтмә документ	Картадагы номер
Ачыкланган мәдәни мирас объектлары	Мәчет, 1917 ел	Апаз авылы	—	4.1

2.2. Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендә бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары элементлары булган объектлар исемлекләре нигезендә тапшырылган.

3. Мәдәни мирас объектлары территориясе

3.1. Мәдәни мирас объектлары территорияләре - Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре, шулай ук мәдәни мирас объектлары булып торучы ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервация, торгызу, ремонтлау һәм карап тоту турында карар.

3.2. Мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә:

һәйкәл яисә ансамбль территориясендә: капитал төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл яисә капитал төзелеш объектларының яисә ансамбль территориясендәгә күләм-пространство характеристикаларын арттыру; мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклау, мәдәни мирас объектынның тарихи-шәһәр төзелеше яисә табигый мохитен саклау эшләреннән тыш, жир, төзелеш, сугару һәм башка эшләр башкару тыела;

истәлекле урыннар территориясендә һәйкәлләрне һәм ансамбльләрне саклау, аны Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кергү өчен нигез булган истәлекле урын үзенчәлекләренен сакланышын тәмин итүгә юнәлдерелгән эшләр, юкка чыккан шәһәр төзелеше мохитен торгызу максатларында капитал төзелеш объектларын төзү; мәжбүри дәүләт урыны үзенчәлекләрен саклап калу өчен нигез булып торган чикләнгән төзелеш, капитал төзекләндерү объектларын төзү һәм реконструкцияләү эшләре рөхсәт ителә;

Һәйкәл, ансамбль яисә истәлекле урын территориясендә мәдәни мирас объектынның сакланышын тәмин итү таләпләренә каршы килми торган һәм хәзерге шартларда мәдәни мирас объектынның эшчәнлеген тәмин итәргә мөмкинлек бирә торган хужалык эшчәнлеген алып бару рөхсәт ителә.

3.3. «Апаз авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының билгеләнгән чикләре турында Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмау сәбәпле, күрсәтелгән объектлар чикләре зоналаштыру карталарында күрсәтелмәде.

4. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары

4.1. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәмин итү максатларында билгеләнә.

4.2. Сак зоналары чикләре күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвирлауны, әлеген зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын сак зоналары проекты белән билгеләнә.

4.3. Сак зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 26 апрелендәгә 315 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәгә 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы һәм башка норматив хокукый актлар белән жайга салына.

4.4. «Апаз авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясенә карата мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

XI БҮЛӨК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән мөмкин булган минималь тээмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган исәп-хисап күрсәткечләре

32 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тээмин ителешенең рөхсәт ителә торган минималь дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алу максималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре (алга таба - исәп күрсәткечләре) шәһәр төзелеше регламенты составында шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

2. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Апаз авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеген Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составындагы исәп-хисап күрсәткечләре күрсәтелмәдә.

XII БҮЛӨК. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен тасвирлау

33 статья. Төп нигезләмәләр

1. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Россия Федерациясен Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәгә 540 номерлы боерыгы (Россия Федерациясен Икътисади үсеш министрлыгының 2017 елның 6 октябрәндәгә 10 боерыгы редакциясендә) белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнә.

2. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), сугару объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик билгеләр урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

3. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре тасвирламасы:

Рөхсәт ителгән куллану төренен коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренен аталышы *	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау *, рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауга аңлатма
1.0	Авыл хужалыгы файдаланылышы	Авыл хужалыгын алып бару. Рөхсәт ителгән куллануның әлеген төрен эчтәлеген 1.1-1.18 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар һәм корылмалар урнаштыруны үз эченә ала.
1.1	Үсемлекчелек	Авыл хужалыгы культураларын үстерүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Әлеген төр куллануның эчтәлеген рөхсәт ителгән файдалану төрләренен 1.2-1.6 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләренен эчтәлеген үз эченә ала.
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	Бөртекле, кузаклы, азык, техник, майлы, эфиромайлы, башка авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.3	Яшелчәчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә бәрәңгә, яфрак, жиләк-жимеш, суган һәм бакча авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйле, шул исәптән теплицалар

		куллануга бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.4	Дару, чәчәк культураларын үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә чәй, дару һәм чәчәк культуралары житештерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.5	Бакчачылык	Авыл хужалыгы жирләрендә күпсәллек жыләк-жимеш культуралары, шул исәптән виноград һәм башка күпсәллек культуралар үстерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.6	Житен һәм киндер үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә житен, киндер үстерү буенча хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.7	Терлекчелек	Терлекчелек продукциясен житештерүгә, шул исәптән печәнлеккә, авыл хужалыгы терлекләрен көтүгә, нәселле терлекләр үрчетүгә, нәселле продукция (материал) житештерүгә һәм алардан файдалануга, авыл хужалыгы терлекләрен тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыруга бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Өлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегә 1.8-11 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
1.8	Терлекчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә шул исәптән авыл хужалыгы терлекләрен (эре мөгезле терлекләрен, сарыкларны, кәжәләрне, атларны, дөяләрне, боланнарны) үрчетүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; печән чабу, авыл хужалыгы терлекләрен көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.9	Жәнлек үрчетү	Кыйммәтле кыйммәтле мехлы жәнлекләр аулауга бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннарны тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.10	Кошчылык	Кошларның, шул исәптән суда йөзүче кошларның йорт токомнарын үрчетүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннар тоту һәм үрчетү, кошчылык продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.11	Дунгызчылык	дунгызлар үрчетүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләрен тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.12	Умартачылык	Авыл хужалыгы жирләрендә бал кортларын һәм башка фәйдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм алардан файдалану буенча хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка фәйдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен фәйдаланыла торган корылмаларны урнаштыру
1.13	Балыкчылык	Балыкчылык объектларын (аквакультураны) үрчетү һәм (яисә) тоту, үстерү белән бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультураны) гамәлгә ашыру өчен кирәкле биналарны, корылмаларны, жиһазларны урнаштыру
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	Фәнни һәм селекция эшен гамәлгә ашыру, фән күзлегеннән караганда үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен алу өчен авыл хужалыгы алып бару; үсемлекләрен генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру

1.16	Басу кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясен житештерү
1.17	Питомниклар	Авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куакларны, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культураларын үстерү һәм сату; авыл хужалыгы житештерүенең күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	Авыл хужалыгы алып бару өчен файдаланыла торган машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авыл хужалыгы техникасы, амбарларны, су жыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник жиһазларны урнаштыру
2.0	Торак төзелеше	Төрле төрдәге торак урыннарын урнаштыру һәм аларда яшәүне тәмин итү. Торак төзелешкә кеше яшәр өчен билгеләнгән биналар (биналар) керә, файдаланыла торган биналардан (биналардан) тыш: - эшмәкәрлек табышы алу максаты белән, аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирү (кунакханәләр, ял йортлары); - халыкны дөвалау яисә социаль хезмәт күрсәтү белән бер үк вакытта яшәү өчен (шифаханәләр, балалар йортлары, картлар йортлары, хастаханәләр); - житештерүне өзлексез тәмин итү ысулы буларак (вахта биналары, житештерү объектларында хезмәт урыннары); - режимлы учреждение эшчәнлеген тәмин итү ысулы буларак (казармалар, каравыл биналары, иректән мәхрүм итү урыннары, сак астында тоту). Әлеге төр куллануның эчтәлегенә 2.1-2.7.1 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
2.1	Шәхси торак төзелеше	шәхси торак йортны (даими яшәү өчен яраклы йорт, жирдәге өч каттан да югары булмаган биеклектә); жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка декоратив яисә авыл хужалыгы культуралары үстерү; шәхси гаражлар һәм ярдәмче корылмалар урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тотта.
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күпфатирлы торак йортны урнаштыру (даими яшәү өчен яраклы йорт, мансардны да кертеп, 4 катка кадәр биеклектә); декоратив һәм жимеш агачларын, яшелчә һәм жиләк-жимеш культураларын үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыкларын, ял майданчыкларын төзекләндерү; азкатлы күпфатирлы йортның гомуми майданының гомуми майданы 15 % тәшкил итсә, күпкатлы йортның төзелгән, кушып төзелгән һәм төзелгән-кушып төзелгән биналарында торак төзүгә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру. <u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тотта
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	Фатирларга (даими яшәү өчен яраклы һәм жирдәге өч каттан да югары булмаган йортлар) бүленү өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру; авыл хужалыгы продукциясен житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы хайваннарын тоту <u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тотта.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	Күршедәге торак йортлар белән бер яки берничә урта дивары булган, фатирга бүлү өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру (катлар саны 3 тән артык түгел, берләштерелгән йортларның гомуми саны уннан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яки күрше блоклар

		<p>белэн уртак стенага (гомуми стена) ия, уртак жир кишэрлегендэ урнашкан һәм гомуми файдалану (блоклы төзелешнең торак йортлары) территориясенэ чыгу мөмкинлеге бар; декоратив һәм жилэк-жимеш агачлары, яшелчэ һәм жилэк-жимеш культураларын үрчегү; индивидуаль гаражлар һәм башка корымалар һәм башка ярдәмчэ корымалар урнаштыру; балалар өчен спорт майданчыклары һәм ял майданчыклары урнаштыру; балалар өчен ял итү майданчыклары урнаштыру.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсэт ителгән файдалануның элге төрө, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корымаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздэ тота.</p>
2.4	Күчмэ торак	<p>Аталган корымаларны жир кишэрлегендэ яисэ гомуми файдалануга билгелэнгән инженерлык корымалары булган жир кишэрлеклэрэнэ яисэ жир кишэрлеклэрэнэ тоташтыру мөмкинлеге белэн торак буларак файдалануга яраклы корымаларны (палатка шәһэрчелкэре, кемпинглар, торак вагончиклары, торак прицеплары) урнаштыру</p>
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	<p>Һәрберсе даими яшәү өчен яраклы фатирларга бүлү өчен билгелэнгән торак йортларны урнаштыру (ике һәм аннан да күбрэк фатирга бүленгән сигез жир өсте катыннан артык булмаган торак йортлар); төзеклэндерү һәм яшеллэндерү; жир асты гаражларын урнаштыру, спорт һәм балалар майданчыкларын, ял майданчыкларын автостоянкалар урнаштыру; күп фатирлы йортның төзелгән, төзелгән һәм төзелгән-төзелгән бүлмэлэрэндэ торак төзелешенэ хезмэт күрсөтү объектларын урнаштыру, эгэр мондый биналарның гомуми майданы күп фатирлы йорттагы биналарның гомуми майданы 20% тәшкил итмәсэ;</p> <p><u>Аңлатма:</u> Элге Кагыйдэлэргэ карата рөхсэт ителгән файдалануның элге төрө биш каттан сигез катка кадэр булган торак йортларны урнаштыру мөмкинлеген күздэ тота.</p>
2.6	Күпкатлы торак төзелеше (биек төзелеш)	<p>Һәрберсе даими яшәү өчен яраклы булган фатирларга бүлү өчен билгелэнгән торак йортларны урнаштыру (жир асты катларын да кертеп, тугыз һәм аннан да югарырак катлы егерме һәм аннан да күбрэк фатирларга бүленгән торак йортлар); йорт яны территориялэрэн төзеклэндерү һәм яшеллэндерү; спорт һәм балалар майданчыкларын, хужалык майданчыкларын төзеклэндерү; жир асты гаражларын һәм жир өсте автотукталышларын урнаштыру, төзелгән, күпфатирлы йортның аерым урыннарында урнашкан күпфатирлы йортның аерым биналарында урнашкан торак йортларга хезмэт күрсөтү объектларын урнаштыру, эгэр күпфатирлы йорттагы мондый биналарның майданы гомуми йорт майданынан 15%тан артмаса.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Элге Кагыйдэлэргэ карата рөхсэт ителгән файдалануның элге төрө тугыз каттан алып егерме өске катка кадэр булган торак йортларны урнаштыру мөмкинлеген күздэ тота.</p>
2.7	Торак төзелешенэ хезмэт күрсөтү	<p>Рөхсэт ителгән куллану төрлэре 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.4.1, 3.5.1, 3.6, 3.7, 3.10.1, 4.1, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 4.9 белэн кодлар белэн каралган капитал төзелеш объектларын урнаштыру, эгэр аларны урнаштыру торак төзелешенэ хезмэт күрсөтү өчен кирэк булса, шулай ук гражданнырның яшәү шартлары белэн бэйле, әйләнэ-тирэ мохиткэ һәм санитар иминлеккэ зыян китермәсэ, халык хокукларын бозмаса, санитар зона булдыруны таләп итми.</p>
2.7.1	Гараж билгеләнешендөгэ объектлар	<p>Автомобиль урнаштыру мөмкинлеге белэн аерым торучы һәм төзелгән, шул исәптән жир асты гражданнырның шәхси автотранспортын саклау өчен билгелэнгән гаражлар урнаштыру</p>
3.0	Капиталь төзелеш объектларыннан ижтимагый файдалану	<p>Капиталь төзелеш объектларын кешенэң көнкүреш, социаль һәм рухи ихтыяжларын канэгәтлэндерү максатларында урнаштыру. Элге төр рөхсэт ителгән файдалануның эчтэлегэ 3.1 - 3.10.2 кодлары белэн рөхсэт ителгән куллану төрлэрэнэ эчтэлеген үз эченэ ала.</p>
3.1	Коммуналь	<p>Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмэتلэр белэн тәэмин итү</p>

	хезмәтләр күрсәтү	максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру, аерым алганда: су, жылылык, электр, газ белән тәмин итү, элемент хезмәтләре күрсәтү, канализация агымнары бүлөп биерү, күчсез милек объектларын чистарту һәм жыештыру(котельныйлар, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, шулай ук аларга коммуналь хезмәтләр күрсәтү белән бәйләү рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналар һәм бүлмәләр)
3.2	Социаль хезмәтләр күрсәтү	Гражданнарга социаль ярдәм күрсәтү (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, картлар йортлары, балалар йортлары, аз керемле гражданнарның туклану пунктлары, йортсыз гражданнар өчен төн үткәру пунктлары, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру, аларда социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түлүүләрөн билгеләү мәсьәләләре буенча гражданнар кабул итә торган социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр); почта һәм телеграф бүлекләрен урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру; коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар, клублар урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру;
3.3	Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру
3.4	Сәламәтлек саклау	Гражданнарга медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру. Әлеге төр куллануның эчтәлегә 3.4.1 - 3.4.2 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр) урнаштыру
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	Стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (хастаханәләрне, бала тудыру йортларын, фәнни-медицина учреждениеләрен һәм стационар белән дөвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган башка объектларны урнаштыру); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру
3.5	Мәгариф һәм агарту	Тәрбия, белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (балалар яшләрә, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать мәктәпләре, музыка мәктәпләре һәм училищелар, белем бирү түгәрәкләре, белем бирү жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне янадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәру оешмалары һәм тәрбия, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар) урнаштыру. Әлеге төр куллануның эчтәлегә 3.5.1 - 3.5.2 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.
3.5.1	Мәктәпкәчә һәм урта башлангыч гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (балалар яшләрә, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар) урнаштыру
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручы белгечләр һәм башка оешмалар)
3.6	Мәдәни үсеш	Аларда музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, планетарийлар урнаштыру; бәйрәм итү һәм күнел ачу майданчыклары урнаштыру; цирклар, жәнлекләр, зоопарклар, океанариумнар урнаштыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру

3.7	Дини файдалану	Дини йолалар (чиркәүләр, соборлар, храмнар, часовня, монастырьлар, мәчетләр, намаз йортлары) жибәрү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; дини хезмәтне башкару белән бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем биру эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, якшәмбе мәктәпләр, семинарияләр, рухи училищелар) башкару өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
3.8	Ижтимагый идарә	Дәүләт хакимияте органнарын, жирле үзидарә органнарын, судноларны, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэмин итүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; сәyasi партияларнең, һөнәри һәм тармак берлекләренең идарә органнарын, гражданның ижади берлекләрен һәм башка ижтимагый берләшмәләрен тармак яисә сәyasi билге буенча урнаштыру, Россия Федерациясендә чит дәүләтләрнең дипломатик вәкилләкләре һәм консул учреждениеләре өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру
3.9	Фәнни эшчәнлекне тәэмин итү	Фәнни тикшеренүләр һәм тикшеренүләр, тәжрибә сәнәгатә үрнәкләре сынауларын үткәрү өчен, фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү институтлары, проект институтлары, фәнни үзәкләр, тәжрибә-конструкторлык үзәкләре, дәүләт фәннәре академиясе, шул исәптән тармак фәннәре), фәнни һәм селекция эше уздыру, авыл һәм урман хужалыгын алып бару өчен, фәнни яктан караганда үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен алу өчен кыйммәтле булган оешмаларны урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	Әйләнә-тирә мохиттә бара торган физик һәм химик процессларны күзәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру, аның гидрометеорология, агрометеорология һәм гелиогеофизик характеристикаларын билгеләү, атмосфера һавасының, туфракның, су объектларының пычрану дәрәжәсен, шул исәптән гидробиологик күрсәткечләр буенча, һәм жир тирәли - космик кинлекләрен, гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә кулланыла торган биналарны һәм корымаларны (доплеровка метеорологик радиолокаторлары, гидрологик постлар һәм башкалар) билгеләү
3.10	Ветеринария хезмәте	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү, авыл хужалыгы булмаган төрләрне тоту яисә үрчәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтүендә урнаштыру. Әлеге куллануның рөхсәт ителгән төрен тоту 3.10.1 - 3.10.2 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтүе астында урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәтләр күрсәтү; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.0	Эшмәкәрлек	Капитал төзелеш объектларын сәүдә, банк һәм башка эшкуарлык эшчәнлегенә нигезендә табыш алу максатларында урнаштыру. Әлеге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә 4.1 - 4.10 кодларында каралган рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
4.1	Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминиятләштерү эшчәнлегеннән тыш)

4.2	Сүүдэ объектлары (сүүдэ үзэклэре, сүүдэ-күнел ачу үзэклэре (комплекслар)	Товарлар сатуны гамэлгэ ашыручы бер яисэ берничэ оешманы урнаштыру, 4.5 - 4.9 кодлар белэн рөхсэт ителгэн куллану төрлэре этгэлегенэ ярашлы рэвештэ хезмэтлэр күрсэтү максатыннан, 5000 кв.м артык майданлы капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хезмэткэрлэр автомобильлэре һәм (яисэ) сүүдэ үзэгенэ килүчелэр өчен гаражлар һәм (яисэ) тукталышлар урнаштыру
4.3	Базарлар	Даими яисэ вакытлыча сүүдэ (ярминкэ, базар, базар) оештыру өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сүүдэ урынынын 200 кв. метрдан артык сүүдэ майданы булмавын исэпкэ алып; хезмэткэрлэр автомобильлэре һәм базарга килүчелэр өчен гаражлар һәм (яисэ) тукталышлар урнаштыру
4.4	Кибетлэр	Сүүдэ майданы 5000 кв. метрга кадэр булган товарларны сату өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.5	Банк һәм иминиятлэштөрү эшчәнлеге	Банк һәм иминият оешмаларын урнаштыру өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.6	Жәмэгать туклануы	Жәмэгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханэлэр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.7	Кунакханэ хезмэте	Кунакханэлэрне, шулай ук аларда вакытлыча яшэу өчен торак урыны бирүдэн эшкурлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру
4.8	Күнел ачулар	Урнаштыру өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын: дискотекалар һәм бию майданчыклары, төнгө клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар, ипподромнар, уен автоматлары (азартлы уеннар үткэрү өчен кулланыла торган уен жайланмасыннан тыш) һәм уен майданчыкларыннан урнаштыру; уен зоналарында шулай ук азартлы уеннар уздыру өчен кулланыла торган уен автоматлары залларын, уен автоматлары залларын урнаштыру, шулай ук кунакханэлэр һәм жәмэгать туклануы йортларын уен зоналарына килүчелэр өчен урнаштыру рөхсэт ителэ.
4.9	Автотранспортка хезмэт күрсэтү	Даими яки вакытлы гаражларны берничэ стоянкалы урыны, стоянкалары (парковкалары), гаражлары, шул исэптэн кодта күрсэтелмэгэн күпкатлы гаражлары 2.7.1.
4.9.1	Юл бие сервисы объектлары	Автозаправка станциялэрен (бензин, газ станциялэрен) урнаштыру; юл бие сервисы объектлары сыйфатында жәмэгать туклануын оештыру өчен кирэкле сүүдэ кибетлэрен, биналарны урнаштыру; юл бие сервисы сыйфатында кунакханэ хезмэтлэре күрсэтү; автомобиль юу станциялэрен һәм автомобиль кирэк-яраклары өчен кер юу урыннарын, автомобиль һәм юл бие сервисынын башка объектларын ремонтлау һәм аларга хезмэт күрсэтү өчен билгелэнгэн остаханэлэрне урнаштыру
4.10	Күргэмэ-ярминкэ эшчәнлеге	Күргэмэ-ярминкэ һәм конгресс эшчәнлеген гамэлгэ ашыру өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын, корылмаларны, күрсэтелгэн чараларга хезмэт күрсэтү өчен кирэкле эшчәнлекне дә кертеп, урнаштыру (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)
5.0	Ял (рекреация)	Спорт, физик культура, жэяүле йөрү, ял һәм туризм белэн шөгыльлэнү өчен урыннар, табигать, пикниклар, аучылар, балыкчылар һәм башка эшчәнлек артыннан күзэтү; паркларны, шәһэр урманнарын, бакчаларны, бакчаларны, буаларны, күллэрне, сусаклагычларны, пляжларны, яр бие полосаларын булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял итү урыннарын жиһазландыру. Этгэлеге элеге төр рөхсэт ителгэн куллану үз эченэ 5.1-5.5 кодлары белэн рөхсэт ителгэн куллану төрлэрен ала <u>Аңлатма:</u> Гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосаларына карата, күрсэтелгэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөннән тыш, гомуми файдаланудагы «Жир кишэрлеклэре (территориялэр)» рөхсэт ителгэн файдалану төрөн (код 12.0) куллану мөмкин.

5.1	Спорт	Спорт клублары, спорт заллары, бассейннар сыйфатында капитал төзелеш объектларын урнаштыру, спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен майданчылар (йөгөрү юллары, спорт корымалары, теннис кортлары, спорт уеннары өчен кырлар, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, трассалар һәм спорт агулары), шул исәптән су (су спорт төрләре һәм инвентарыны саклау өчен кирәкле причаллар һәм корымалар) урнаштыру, спорт базалары һәм лагерьлар урнаштыру
5.2	Табиғый-танып белү туризмы	Табиғат, жәяүлеләр һәм ат чабышлары белән танышу өчен база һәм палатка лагерьларын урнаштыру, сукмак һәм юллар салу, әйләнә-тирә табиғат мохите турында танып белү бөлешмәләре булган щитлар урнаштыру; табиғатне саклау һәм табиғатне торгызу чараларын гамәлгә ашыру
5.2.1	Туристлык хезмәте	Дөвалау буенча хезмәтләр күрсәтми торган пансионатларны, туристлык кунакханәләрен, кемпингларын, ял йортларын, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урын бирүдән эшқуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру; балалар лагерьларын урнаштыру
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	Аучылык һәм балыкчылык урыннарын төзекләндерү, шул исәптән аучылык яисә балыкчылык йорты, жәнлекләрнең баш санын торгызу һәм тоту өчен кирәкле корымалар яки балык тоту урыннары урнаштыру.
5.4	Кечкенә күләмле суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кече судноларны причал ясау, саклау һәм хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән корымаларны урнаштыру
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен майданнар	Гольф уйнау яки атта йөрү өчен урыннар урнаштыру, шул исәптән кирәкле жир эшләрен һәм ярдәмче корымаларны гамәлгә ашыру, трибуналар урнаштыруны күздә тотмаган конноспортив манежлар урнаштыру
6.0	Житештерү эшчәнлеге	Жир асты байлыкларын чыгару, аларны эшкәртү, сәнәгать ысулы белән әйберләр әзерләү максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру. <u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен күрсәтелгән территориаль зона тематикасына туры килми торган сәнәгать объектларының территориаль зонасы чикләрендә булган очракта кулланырга кирәк.
6.1	Жир асты байлыкларыннан файдалану	Геологик эзләнүләрне гамәлгә ашыру; жир асты байлыкларын ачык (карьералар, отваллар) һәм ябык (шахталар, скважиналар) ысуллар белән чыгару; капитал төзелеш объектларын, шул исәптән жир асты байлыкларын чыгару максатларында урнаштыру; капитал төзелеш объектларын урнаштыру; чималны транспортировкага һәм (яисә) сәнәгать эшкәртүенә әзерләү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; жир асты байлыкларын чыгару авылара территориядә башкарылса, жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкле биналарга һәм корымаларга хезмәт күрсәтүче хезмәткәрләргә яшәү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру;
6.2	Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкәртү, металлургия, машина төзелеше сәнәгәте капитал төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеш, вагон төзү, машина төзелеше, станоклар төзү продукциясен житештерү һәм ремонтлау, шулай ук эксплуатацияләү өчен саклау яки санитар-саклау зоналарын урнаштыру каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләрен урнаштыру, моңа сәнәгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның башка төренә кертелгән очраклар керми.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгәте	Транспорт чаралары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеппар, ярымприцеппар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөртү, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
6.3	Жинел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру

6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру
6.4	Азык-төлек сәнәгате	Азык-төлек сәнәгате объектларын, авыл хужалыгы продукциясен эшкәртүгә аларны башка продукциягә (консервлау, чүкеү, икмәк пешерү) китерә торган ысул белән урнаштыру, шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке айберләре житештерү өчен объектлар урнаштыру
6.5	Нефтехимия сәнәгате	Углерод чималын эшкәртү, ашламалар, полимерлар, көнкүреш билгеләнешендәге химик продукция һәм мондый продукция житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шулай ук башка шундый сәнәгать предприятиеләрен урнаштыру
6.6	Төзелеш сәнәгате	Житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпечләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника жиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре һәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру
6.7	Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылылык станцияләрен һәм башка электрстанцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмаларны (алтын калдыклар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру, 3.1 код белән рөхсәт ителгән куллану төрен карап тоту каралган энергетика объектларыннан тыш.
6.7.1	Атом энергетикасы	Атом энергиясен, шул исәптән атом станцияләрен, атом-төш жайланмаларын (фәнни максатларда булдырылганнан тыш), атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрен саклау пунктларын электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмаларны урнаштыру; атом электр станцияләренә хезмәт күрсәтүче электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру
6.8	Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелей, жир өсте һәм жир асты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын да кертеп, элемтә кабельле линияләрендә, иярченле элемтә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын үз эченә алган элемтә объектларыннан тыш, 3.1 коды белән рөхсәт ителгән файдалану төрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасыннан тыш.
6.9	Складлар	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү (стратегик запасларны саклаудан тыш) буенча билгеләнгән, аларда йөк төялгән житештерү комплексларының бер өлеше булмаган корылмалар: сәнәгать базалары, складлар, йөк төялү терминаллары һәм доктлар, нефть саклагычлар һәм нефть суырту станцияләре, газ саклагычлары һәм аларга хезмәт күрсәтүче газ конденсат һәм газ эшкәртү станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары, тимер юл кичү складларыннан тыш, аларны вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын урнаштыру
6.10	Космик эшчәнлекне тәмин итү	Косдромнарны, старт комплексларын һәм жибәрү жайланмаларын, команда-үлчәү комплексларын, космик объектлар очышлары белән идарә итү үзәкләрен һәм пунктларын, мәгълүматны кабул итү, саклау һәм эшкәртү пунктларын, космик техниканы саклау базаларын, космик объектларны жиргә утырту полигоннарын, космик техниканы эшкәртү өчен эксперименталь база объектларын, космонавтлар әзерләү үзәкләрен һәм жайланмаларын, космик эшчәнлекне башкаганда кулланыла торган башка корылмаларны урнаштыру
6.11	Целлюлоза-кәгазь житештерү	Целлюлоза-кәгазь житештерү, целлюлоза, агач массасы, кәгазь, картон һәм алардан ясалган айберләр житештерү, нәшрият һәм полиграфия эшчәнлеген өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру, язылган мәгълүмат чыганаclarын тиражлау
7.0	Транспорт	Кешеләр яки йөкләр ташу яки матдәләр тапшыру өчен кулланыла торган төрле юл һәм корылмаларның урнашуы. Әлеге төр куллануның эчтәлегенә 7.1 - 7.5 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.
7.1	Тимер юл	Тимер юлларны, биналарны һәм корылмаларны, шул исәптән тимер юл

	транспорты	вокзалларын хэм станциялэрне, шулай ук жир өсте хэм жир асты биналарын, корылмалар хэм башка объектларны эксплуатациялэу, реконструкциялэу, ремонтлау өчен кирэкле жиһазларны хэм объектларны урнаштыру; тимер юл транспортының төяү-бушату майданчыкларын, тигезлэу складларын урнаштыру (ягулык-майлау материаллары хэм автозаправка станциялэре складларыннан, шулай ук тимер юллар белэн тээмин итү өчен билгелэнмэгэн куркыныч матдэлэрне хэм материалларны саклау өчен билгелэнгэн складлардан тыш) хэм башка объектларны урнаштыру; жир өсте корылмаларын урнаштыру; шул исэптэн, метрополитен станциялэрен, утырту станциялэрен урнаштыру; трамвай юлларын хэм жир өсте юлларын урнаштыру өчен билгелэнгэн башка корылмаларны урнаштыру;
7.2	Автомобиль транспорты	Автомобиль юлларын хэм аларга бэйле корылмаларны урнаштыру; пассажирларга хезмэт күрсэтү өчен билгелэнгэн биналарны хэм корылмаларны урнаштыру, шулай ук транспорт чараларының эшен тээмин итүче, юл хэрэкэте иминлеге өчен жаваплы эчке эшлэр органны постларын урнаштыру өчен билгелэнгэн объектларны урнаштыру; автомобиль транспортын туктату өчен жир кишэрлеклэрен урнаштыру, шулай ук кешелэрне билгелэнгэн маршрут буенча ташуны гамэлгэ ашыручы автомобиль транспортының депосын (стоянкалар урынын урнаштыру) урнаштыру
7.3	Су транспорты	Суд йөреше өчен ясалма төзелгэн эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капитал төзү объектларын урнаштыру, дингез портларын капитал төзү объектларын урнаштыру, капитал төзелеш объектларын, шул исэптэн дингез хэм елга портларын, причалларны, пристаньнарны, гидротехник корылмаларны, навигация жиһазларын хэм суднолар йөрешен хэм су ташуны тээмин итү өчен кирэкле башка объектларны урнаштыру
7.4	Һава транспорты	Аэродромнар, вертолет майданчыклары (вертодромнар) урнаштыру, гидросамолетларны китерү хэм причал ясау өчен урыннар урнаштыру, һава судноларын очып китү хэм жиргэ төшерү (утырту) өчен кирэкле очышларны хэм башка объектларны радиотехник тээмин итү, аэропортлар (аэровокзаллар) хэм пассажирларны утырту хэм утырту, аларга хезмэт күрсэтү хэм аларның куркынычсызлыгын тээмин итү өчен кирэкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һавада йөри торган йөклэрне төяү, бушату хэм саклау өчен кирэкле объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмэт күрсэтү хэм ремонт ясау өчен билгелэнгэн объектларны урнаштыру
7.5	Торбаүткэргеч транспорт	Нефть үткэргечлэрне, суүткэргечлэрне, газүткэргечлэрне хэм башка торба үткэргечлэрне, шулай ук аталган торбаүткэргечлэрне эксплуатациялэу өчен кирэкле башка биналарны хэм корылмаларны урнаштыру
8.0	Оборонаны хэм иминлекне тээмин итү	Россия Федерациясе Кораллы Көчлэрен, башка гаскэрлэрне, хэрби формированиелэрне хэм алар белэн идарэ итү органнырын (хэрби оешмаларны, эчке гаскэрлэрне, учреждениелэрне хэм башка объектларны урнаштыру, гаскэрлэрне хэм флот көчлэрен дислокациялэу), хэрби өйрөнүлэр хэм хэрби частьларның хэрби эзерлеген тээмин итүгэ юнэлдерелгэн башка чаралар уздыру; хэрби училищелар, хэрби институтлар, хэрби университетлар, хэрби академиялэр биналарын урнаштыру; таможня эшчэнлеген гамэлгэ ашыруны тээмин итэ торган объектлар урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Рөхсэт ителгэн файдалануның элэге төре хэрби комиссариатларны, хэрби чакыру пунктларын, гражданнар оборонасы бүлекчэлэрен хэм гадэттэн тыш хэллэрне урнаштыру мөмкинлеген күздэ тота.
8.1	Кораллы көчлэрне тээмин итү	Коралны, хэрби билгелэнештэге техниканы хэм боеприпасларны эшлэу, сынау, житештерү яки юк итү өчен билгелэнгэн капитал төзелеш объектларын урнаштыру; сынау полигоннары, кораллануны юкка чыгару хэм корал яки сугыш кирэк-яраklarын куллануга, житештерүгэ, ремонтлауга яисэ юкка чыгаруга бэйле рөвештэ барлыкка килэ торган калдыкларны юкка чыгару урыннары буларак жир кишэрлеклэрен урнаштыру; дэүлэт хэм мобилизация резервларында (саклагычларда, складларда хэм башка объектларда) матди кыйммэтлэр запасларын булдыру хэм саклау өчен кирэкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; иминлеген тээмин итү өчен административ-территориаль берэмлеклэр төзелгэн объектларны урнаштыру.

8.2	Россия Федерациясе Дәүләт чиген саклау	Россия Федерациясе Дәүләт чиген яклауны һәм саклауны тээмин итү, чик буе хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дәүләт чиге аша үткәрү пунктларын урнаштыру өчен кирәкле инженерлык корылмаларын һәм чит илләрне, чик буе хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дәүләт чиге аша үткәрү пунктларын урнаштыру өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру
8.3	Эчке хокук тәртибен тээмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнарының һәм коткару хезмәтләренең эзерлегенә эзерлек һәм ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру
8.4	Жәзалар үтәтү эшчәнлеген тээмин итү	Капитал төзелеш объектларын иректән мәхрүм итү урыннары булдыру өчен урнаштыру (тикшерү изоляторлары, төрмәләр, поселения)
9.0	Табигатьне махсус саклау һәм өйрәнү эшчәнлеге	Чикләрендә хужалык эшчәнлеге, табигатьне саклауга һәм өйрәнүгә бәйле эшчәнлектән тыш, рөхсәт ителми торган махсус сакланулычы табигать территорияләрен булдыру юлы белән үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау һәм өйрәнү (дәүләт табигать тыюлыклары, милли һәм табигый парклар, табигать һәйкәлләре, дендрология парклары, ботаника бакчалары)
9.1	Табигый территорияләрне саклау	Әйләнә-тирә табигать мохитенең аерым табигый сыйфатларын әлеге зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган жирләренә үзлекләрен саклау. <u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен, гомуми файдаланудагы территорияләрне оештырудан тыш, махсус хужалык эшчәнлеге каралмаган территорияләр чикләрендә кулланырга кирәк.
9.2	Курорт эшчәнлеге	Табигый дөвалау ресурсларын (минераль сулар ятмалары, дөвалау пычраклары, рапой лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дөвалау өчен файдаланыла торган яки кулланылырга мөмкин булган башка табигать факторлары һәм шартлары) дөвалау һәм дөвалау ресурсларын тау-санитария округының беренче зонасы чикләрендә дөвалау-савыктыру һәм курорт жирләрен саклауны ярлыландырудан һәм юкка чыгарудан саклау өчен файдалану.
9.2.1	Санаторий эшчәнлеге	Халыкны дөвалау һәм савыктыру буенча хезмәтләр күрсәтүне тээмин итүче шифаханәләрне һәм профилакторийларны урнаштыру; дөвалау-савыктыру урыннарын (комлыклар, бюетлар, шифаханә пычрагын чыгару урыннарын) урнаштыру; дөвалау-савыктыру лагерьлары урнаштыру;
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәданият ядкарьләрен) саклау һәм өйрәнү, шул исәптән: археологик мирас объектларын, истәлекле урыннарын, тарихи кәсепләр, житештерү һәм һөнәрчелек урыннарын, хәрби һәм гражданлык каберлекләренә, мәдәни мирас объектларына, тарихи промысел яки һөнәрчелек булган хужалык эшчәнлеген, шулай ук танып белү туризмы тээмин итүче хужалык эшчәнлеген тээмин итү
10.0	Урманнардан файдалану	Агач материалын һәм агач булмаган урман ресурсларын эзерләү, беренчел эшкәртү һәм чыгару, урманнарны саклау һәм торгызу эшчәнлеге һәм башка максатлар. Әлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала 10.1 - 10.5
10.1	Агач эзерләү	Табигать шартларында үскән, шул исәптән гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен үсеп чыккан урман утыртмаларын кисү, өлешчә эшкәртү, агачны саклау һәм чыгару, урман юлларын булдыру, агач (урман складлары,

		урман киселешлэре) эшкэртү һәм саклау өчен кирэкле корылмаларны урнаштыру, урманнарны саклау һәм торгызу
10.2	Урман плантациялэре	Кеше хезмэте белән үстөрөлгән урман утыртмаларын үстөрү һәм кисү, үзагачны өлөшчэ эшкэртү, саклау һәм чыгару, юллар булдыру, агач (урман складлары, урман киселешлэре) эшкэртү һәм саклау өчен кирэкле корылмалар урнаштыру, урманнарны саклау
10.3	Урман ресурсларын эзерлэү	Табылган урман ресурсларын, шул исэптэн гражданныр тарафыннан үз ихтыяжлары өчен азык-төлек урман ресурсларын һәм кыргый үсүчө үсемлеклэрне эзерлэү, саклау, тирэнтэн эшкэртү һәм чыгару, урман ресурсларын саклау һәм эшкэртү өчен кирэкле вакытлы корылмаларны (киптерүлэр, гөмбэ кайнату, складлар) урнаштыру, урманнарны саклау өчен кирэкле вакытлыча корылмаларны урнаштыру
10.4	Резервтагы урманнар	Урманнарны саклауга бэйле эшчэнлек
11.0	Су объектлары	Бозлыклар, карлар, инешлэр, елгалар, күллэр, сазлыклар, территориаль дингезлэр һәм башка өске су объектлары
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишэрлеклэрэн, эгэр тиешле тыюлар законда билгелэнмэгән булса, судан гомуми файдалануны (гражданныр тарафыннан шөхси ихтыяжлар өчен гамэлгэ ашырыла торган судан файдалану, шулай ук эчэргэ яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тээмин итү максатларында су ресурсларын алу (алу), су объектларында ял итү өчен билгелэнгән аз үлчэмле суднолардан, су мотоцикларыныннан һәм башка техник чаралардан файдалану
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишэрлеклэрэн махсус судан файдалану өчен кирэкле ысуллар (су объектларыннан су ресурсларын алу, агып төшүчө суларны һәм (яисэ) дренаж суларын агызу, төптэн тирэнэйтү, шартлату, бораулау һәм су объектларының төбөн һәм ярларын үзгэртүгэ бэйле башка эшлэр) куллану
11.3	Гидротехник корылмалар	Сусаклагыч һәм балык тоту корылмаларын, яр саклау корылмаларын эксплуатациялэү өчен кирэкле гидротехник корылмаларны (плотиналар, су жыйгычлар, су чыгару һәм башка гидротехник корылмаларны, суднолар үткэрү корылмаларын, балык тоту һәм балык тоту корылмаларын, яр бие саклау корылмаларын) урнаштыру
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклэре (территориялэр)	Урам-юл челтэре, автомобиль юллары һәм жэяүлелэр тротуарлары объектларының торақ пунктлар чиклэрэндэ урнашуы, жэяүлелэр өчен кичүлэр, яр буйлары, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының, скверлар, бульварлар, майданнар, йөрү юллары, төзеклэндэрү буенча кече архитектура формалары урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Элеге Кагыйдэлэргэ карата рөхсэт ителгән файдалануның элеге төрөн кызыл сызыклар билгелэү юлы белән төзелгән территориялэр чиклэрэндэ күздэ тотарга кирэк. Гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосаларына карата, рөхсэт ителгән файдалануның күрсэтелгән төрөннөн тыш, «Ял (рекреация)» (код 5.0) рөхсэт ителгән файдалану төрөн куллану мөмкин.
12.1	Ритуаль эшчэнлек	Зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары урнаштыру; тиешле гыйбадэт корылмалары урнаштыру
12.2	Махсус эшчэнлек	Житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив калдыкларны, озон катламын жимерүчө матдэлэрне урнаштыру, саклау, күмү, туплау, эшкэртү, зарарсызландыру, зарарсызландыру, шулай ук калдыкларны урнаштыру, күмү, саклау объектларын урнаштыру объектларын урнаштыру, мондый калдыкларны (үлэт базларын, чүп яндыру һәм эшкэртү заводларын, көнкүреш чүп-чарын һәм калдыкларны күмү һәм сортларга аеру полигоннарын, аларны икенчел эшкэртү өчен эйберлэрне жыю урыннарын урнаштыру
12.3	Запас	Хужалык эшчэнлегэ булмау

13.1	Бакчачылык	<p>Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңге үстерүгә бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы хезмәт коралларын һәм авыл хужалыгы продукциясен саклау өчен билгеләнгән некапиталь торак төзелешен һәм хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре бернинди капитал төзелеш объектларын урнаштыруны күздә тотмый. «Кыр участкаларында шәхси ярдәмчә хужалык алып бару» рөхсәт ителгән куллану төрөннән аермалы буларак (код 1.16), хокук ияләре физик затлар булган жир кишәрлекләре өчен кулланыла.</p>
13.2	Бакчачылык тармагын алып бару	<p>Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңге үстерү белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; ял итү өчен билгеләнгән һәм фатирларга бүленмәгән бакча йортын урнаштыру; хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u> бакча йорты -ел әйләнәсе яшәү һәм инженерлык инфраструктурасы белән тәэмин итү күздә тотылмаган йорт. Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, бакча йортыннан тыш, коймалар , бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегал ды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә тотта.</p>
13.3	Дача хужалыгын алып бару	<p>Торак дача йортын (ял итү һәм яшәү өчен яраклы фатирларга бүлү өчен билгеләнмәгән, биеклеге өч каттан да югары булмаган) урнаштыру; жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңге үстерү белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; хужалык корылмаларын урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u> Торак йорт дип ел әйләнәсе яшәү һәм инженер инфраструктурасы белән тәэмин итү мөмкинлеген күздә тоткан йорт санала. Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак дача йортыннан тыш, коймалар, бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегалды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә тотта.</p>

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә (2017 елның 06 октябрәндәге 10.2017 ел редакциясендә)

Кушымталар

1 нче кушымта. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территория зоналары

**2 нче кушымта. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән
файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре**

3 нче кушымта. VII бүлеккә кушымта

4 нче кушымта. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр